

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wpływu społeczności internetowych na obywateli/konsumentów

(opinia z inicjatywy własnej)

(2010/C 128/12)

Sprawozdawca: **Jorge PEGADO LIZ**

Podczas sesji plenarnej dnia 26 lutego 2009 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie:

wpływu społeczności internetowych na obywateli/konsumentów.

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 12 października 2009 r.

Na 457. sesji plenarnej w dniach 4-5 listopada 2009 r. (posiedzenie z 4 listopada) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 108 do 2 – 10 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES uznaje znaczenie kulturalne, polityczne i społeczne społeczności internetowych jako instrumentu komunikacji i interakcji między ludźmi w kontekście korzystania z podstawowego prawa do swobody wypowiedzi.

1.2. EKES zauważa także korzyści gospodarcze wynikające z rozwoju społeczności internetowych, a szczególnie potencjał w dziedzinie komunikacji handlowej oraz marketingu o różnym charakterze.

1.3. EKES podkreśla pozytywne aspekty związane z rozwojem sieci internetowych, szczególnie ich wkład w zapewnianie prawa do swobody wypowiedzi w określonych kontekstach politycznych i korzystania z niego, tworzenie i rozwijanie społeczności internetowych, spotkania lub ponowne odnajdywanie znajomych i członków rodziny, zapobieganie sytuacjom ryzyka dla osób niepełnoletnich oraz możliwość uzyskania przez nich pomocy poprzez społeczności internetowe, a także dzielenia się informacjami w dziedzinie zdrowia.

1.4. Jednocześnie EKES przyłącza się do głosów tych organizacji i stowarzyszeń społeczeństwa obywatelskiego, rodzin oraz zwykłych obywateli, którzy wyrażają uzasadnione zaniepokojenie ryzykiem wynikającym z nielegalnego i niewłaściwego korzystania z internetowych portali społecznościowych, przy braku poszanowania pewnych podstawowych praw człowieka.

1.5. EKES w szczególności zwraca uwagę na ryzyko związane z korzystaniem z internetowych portali społecznościowych przez niepełnoletnich i inne wrażliwe grupy społeczne, zwłaszcza osoby o słabych umiejętnościach informatycznych, które często stają się ofiarami nielegalnych działań stanowiących obrazę godności osobistej i narażających na ryzyko ich zdrowie fizyczne i psychiczne, a nawet życie.

1.6. EKES z zadowoleniem przyjmuje niedawne inicjatywy Komisji, w szczególności podjęte przez DG ds. Informacji i Mediów oraz DG ds. Sprawiedliwości, mające na celu porozumienie między operatorami tych portali społecznościowych w ramach kodeksu postępowania lub dobrych praktyk.

1.7. EKES uważa jednak, że należy wesprzeć działania UE i państw członkowskich na rzecz lepszego informowania obywateli o ryzyku związanym z korzystaniem z portali społecznościowych, a także o odpowiednich dobrych praktykach, które należy przyjąć.

1.8. Ponadto EKES uważa, że należy poczynić dodatkowe wysiłki, by zapewnić młodym ludziom bardziej pogłębioną edukację już od pierwszych lat nauki szkolnej, większe wsparcie dla rodzin zważywszy na znaczenie ochrony i kontroli rodziców nad korzystaniem z Internetu przez dzieci, rozwój instrumentów technicznych umożliwiających blokowanie i filtrowanie dostępu, większe zapobieganie ryzyku i skuteczniejsze powstrzymywanie nielegalnych lub szkodliwych praktyk w tej dziedzinie.

1.9. EKES uważa w tym względzie, że młodzi ludzie powinni zostać bezpośrednio włączeni w tworzenie modeli operacyjnych oraz moderowanie i rozwiązywanie kwestii związanych ze społecznościami internetowymi, jako że prawdopodobnie właśnie oni najlepiej i najszybciej będą w stanie zrozumieć problemy w tej dziedzinie i zaproponować odpowiednie rozwiązania.

1.10. EKES wzywa Komisję, by kontynuowała pogłębioną analizę zjawiska społeczności internetowych w celu uzyskania wyczerpującej wiedzy na ten temat, szczególnie na temat wpływu kulturowego, społecznego i gospodarczego, a także potencjalnego wykorzystania w propagowaniu poszerzonej debaty na tematy tak ważne jak zmiany klimatu lub inicjatywa „Informowanie o Europie”.

1.11. EKES zaleca, by Komisja, w uzupełnieniu dobrych praktyk samoregulacyjnych, przeanalizowała możliwość ustanowienia mechanizmów współregulacji, które pozwoliłyby na skuteczną kontrolę realizacji zawartych umów o dobrych praktykach tak, aby zapewnić zapobieganie naruszeniom i przestępstwom oraz faktyczne karanie przestępców. W obliczu istotnych przestępstw podlegających sankcjom karnym, dokonywanych równocześnie we wszystkich państwach członkowskich za pomocą technologii informatycznych, Unia mogłaby skierować bezwzględnie swoje wysiłki w kierunku stworzenia zharmonizowanego systemu ścigania i egzekwowania sankcji koordynowanego przez właściwe organy krajowe.

1.12. Dlatego też EKES sugeruje, by Komisja w ramach działań podejmowanych w następstwie konsultacji publicznej z lipca 2008 r. przygotowała zieloną księgę w sprawie społeczności internetowych, określającą główne warianty przyszłych prac, gdzie przeanalizowano by oddziaływanie tych społeczności w różnych dziedzinach. W przygotowanie tej książki powinny zostać zaangażowane różne zainteresowane organizacje i stowarzyszenia społeczeństwa obywatelskiego.

1.13. EKES zaleca zbadanie możliwości rozszerzenia zakresu uprawnień istniejących organów wspólnotowych i połączenia ich poprzez wyznaczenie rzecznika praw obywatelskich na szczeblu wspólnotowym zajmującego się kwestiami związanymi z ochroną godności człowieka, prywatności i danych w sektorach komunikacji elektronicznej i audiowizualnej, ze specjalnymi uprawnieniami w dziedzinie społeczności internetowych.

1.14. EKES zaleca, by państwa członkowskie wzmocniły koordynację swych polityk krajowych tak, aby ustanowić spójne ramy prawne umożliwiające zajęcie się tymi sytuacjami poprzez przyznanie uprawnień istniejącym krajowym organom regulacyjnym działającym w sposób skoordynowany bądź tworząc odpowiednie mechanizmy regulacyjne.

1.15. EKES wzywa w szczególności posłów do Parlamentu Europejskiego, by potraktowali te nowe zjawiska priorytetowo w swoim programie działań politycznych, aby odzwierciedlić rosnący niepokój społeczeństwa obywatelskiego.

2. Wstęp

2.1. Przedmiotem niniejszej opinii z inicjatywy własnej jest wpływ społeczności internetowych na obywateli i konsumentów. Społeczności te to przede wszystkim portale internetowe mające na celu tworzenie i skupianie grup osób zajmujących się podobną działalnością lub o wspólnych zainteresowaniach lub też osoby, które chciałyby poznać zainteresowania i działalność innych osób. Strony te dysponują zestawem funkcji pozwalających na interakcje między użytkownikami (http://www.saferinternet.org/ww/en/pub/insafe/safety_issues/faqs/social_networking.htm).

2.2. Społeczności internetowe szybko się rozrastają (prawdopodobnie 211 mln osób, czyli ok. 3/4 z szacowanej liczby 282,7 mln internautów, korzysta regularnie z tych usług internetowych) i są używane głównie przez młode osoby od 16 roku życia, ale przy raczej niewielkim stopniu lojalności w przypadku niektórych usług. Komisja ⁽¹⁾ szacuje, że społeczności internetowe przyciągają ok. 40 mln regularnych użytkowników w Europie. Należy przy tym zauważyć, że w ubiegłym roku liczba użytkowników wzrosła o ok. 35 % i przewiduje się, że do 2012 r. ich liczba zwiększy się ponad dwukrotnie i będzie wynosiła 107,4 mln.

(1) IP/09/232, Bruksela, 10 lutego 2009 r.

2.3. Jednocześnie marki międzynarodowe wykorzystują to nowe zjawisko do reklamowania swych produktów i usług, niekiedy w sposób nieuczciwy. Od czasu kampanii prezydenckiej Baracka Obamy również partie polityczne postanowiły wykorzystywać te nowe usługi, jak zauważono przy okazji ostatnich wyborów do Parlamentu Europejskiego. Nawet sam Watykan założył swoje konto na Facebooku (Pope2you.net).

2.4. Krótko mówiąc, możemy stwierdzić, że główne cechy społeczności internetowych to tendencja do świadczenia usług darmowych, szybki i ekspansywny wzrost liczby użytkowników, nadzwyczajna wartość ekonomiczna, łatwość korzystania oraz dostępność funkcji umożliwiających interakcje między użytkownikami usług.

2.5. Niniejsza opinia zawiera opis najnowszych inicjatyw wspólnotowych, bilans obowiązujących ram prawnych, ocenę możliwości i rodzajów ryzyka związanych z korzystaniem z internetowych portali społecznościowych oraz zalecenia i propozycje działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa i stopnia zaufania użytkowników tych środków.

3. Wpływ społeczności internetowych i związane z nimi ryzyko

3.1. Usługi oferowane przez społeczności internetowe są nowym zjawiskiem społecznym, którego elementy technologiczne stale się zmieniają i który w powszechnym odczuciu zmienia sposób interakcji między ludźmi poprzez internet.

3.2. Według analizy przeprowadzonej przez ComScore i w celu zrozumienia rozmiarów tego zjawiska wskazuje się, że sam portal społecznościowy Facebook, szósta najczęściej odwiedzana strona internetowa na świecie, odnotowuje ok. 275 mln odwiedzin miesięcznie. W Europie strona Facebook była odwiedzana przez ok. 100 mln osób w lutym br., co oznacza ok. 4 minuty ze 100 spędzanych online i stanowi ponad 30 % całkowitego czasu spędzanego w społecznościach internetowych, w porównaniu z jedynie 12 % w ubiegłym roku.

3.3. Nie da się zaprzeczyć pozytywnym aspektom związanym z rozwojem społeczności internetowych, a szczególnie ich wkładowi w:

- (i) gwarantowanie i korzystanie z wolności słowa w określonych kontekstach społecznych i politycznych;
- (ii) tworzenie i łączenie społeczności online;
- (iii) spotkania lub ponowne odnajdywanie znajomych i członków rodziny oraz możliwość porozumiewania się między sobą;

(iv) zapobieganie sytuacjom ryzyka dla osób niepełnoletnich oraz możliwość uzyskania przez nich pomocy poprzez społeczności internetowe;

(v) promocja dóbr i usług oraz wzrost handlu elektronicznego.

3.4. Jednakże, niezależnie od wyżej wymienionych pozytywnych aspektów, należy mieć na uwadze ryzyko związane z korzystaniem z internetowych portali społecznościowych w celach nielegalnych lub szkodliwych, szczególnie związanych ze zdrowym rozwojem dzieci i młodzieży⁽²⁾, w tym m.in.:

i) stwierdzenie traum psychologicznych wynikających z obelg rzucanych za pośrednictwem tych usług;

ii) molestowanie seksualne dzieci i młodzieży;

iii) umieszczanie zdjęć i nagrań wideo z nagimi lub półnagimi nastolatkami, przez nich samych lub przez inne osoby;

iv) wyraźne ogłoszenia o prostytutce i usługach „towarzyskich”;

v) wielokrotne naruszanie prywatności oraz honoru i godności osobistej;

vi) atak na zdrowie fizyczne i psychiczne użytkowników;

vii) wezwania do przemocy, rasizmu i ksenofobii;

viii) szerzenie ideologii totalitarnych o charakterze faszystowskim lub pochwała nazizmu;

ix) samobójstwa młodych ludzi, podobno wynikające z upublicznienia pewnych sytuacji intymnych poprzez tego rodzaju sieci.

3.5. Należy także uwzględnić nową generację technologii związanych z portalami społecznościowymi, w szczególności aplikacje umożliwiające geolokalizację ich użytkowników, które wykorzystują technologie rozpoznawania twarzy, co pozwala na przypisanie ich do kont w społecznościach internetowych i nowe możliwości interakcji za pomocą telefonów komórkowych najnowszej generacji.

3.6. Ponadto faktem jest, że ten rodzaj sieci może być łatwo wykorzystywany do rozprzestrzeniania wirusów komputerowych, jak w przypadku Twittera podczas weekendu 11-12 kwietnia 2009 r., który automatycznie wygenerował ponad 100 tys. wiadomości, zagrażając nieokreślonej liczbie kont.

(2) Na ten temat zob. w szczególności raport ENISA (Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji) pt. „Security Issues and Recommendations for Online Social Networks” na stronie: www.enisa.europa.eu/doc/pdf/deliverables/enisa_pp_social_networks.pdf.

3.7. W ramach inicjatywy „Forum Bezpieczniejszy Internet” w 2008 r.⁽³⁾ Komisja przedłożyła do konsultacji publicznej⁽⁴⁾ kwestionariusz obejmujący tematykę społeczności internetowych, zaś w otrzymanych odpowiedziach⁽⁵⁾ wskazano na cybernękane, inwazję prywatności oraz uwodzenie jako główne i najczęstsze zagrożenia, na jakie trafiają osoby niepełnoletnie podczas korzystania ze społeczności internetowych.

3.8. Jeżeli chodzi o cybernękane⁽⁶⁾, stwierdza się, że 54 % rodziców europejskich wyraża niepokój, że ich dzieci mogłyby paść ofiarą takiej praktyki. Ponad 80 % rodziców we Francji, Grecji i Portugalii jest zaniepokojonych, że ich dzieci mogą być obiektem nękania podczas korzystania z internetu lub telefonu komórkowego. Natomiast w niektórych krajach o silnej tradycji obrony praw dziecka oraz edukacji, takich jak Dania, Szwecja i Finlandia, rodzice wykazują większą wiarę w bezpieczeństwo ich dzieci podczas korzystania z internetu; 69 % rodziców nie martwi się, że ich dzieci mogą stać się ofiarami cybernękania.

3.9. Według wniosków z niedawnej ankiety skierowanej do 2 tys. młodych ludzi w wieku 11-18 lat w Wielkiej Brytanii, jeden młody człowiek na trzech padł ofiarą cybernękania poprzez społeczności internetowe i SMS-y, przy czym dziewczynki były czterokrotnie częściej narażone na tego rodzaju szkodliwe praktyki niż chłopcy.

3.10. Ochrona prywatności jest jednym z głównych problemów związanych z korzystaniem z internetowych portali społecznościowych. Na 30. konferencji międzynarodowej organów ochrony danych i prywatności, która odbyła się w dniach 15-17 października 2008 r. w Strasburgu, przyjęto rezolucję w sprawie ochrony prywatności w społecznościach internetowych⁽⁷⁾, której zalecenia zasługują na specjalną uwagę.

3.11. Również w umowie dotyczącej samoregulacji „Social Networking principles for the EU” podpisanej 10 lutego 2009 r.⁽⁸⁾ między operatorami głównych internetowych portali społecznościowych działającymi w Europie, liczącej obecnie 20 sygnatariuszy, wyraźnie określono potencjalne rodzaje ryzyka, na które są narażone osoby poniżej 18 roku życia korzystające z tych stron www: molestowanie (molestowanie dzieci na stronach internetowych lub przez SMS-y), manipulacja psychologiczna (pozyskiwanie przyjaźni dziecka przez dorosłego z zamiarem wykorzystywania seksualnego) oraz ryzykowne zachowania, takie jak ujawnianie informacji osobistych do celów nielegalnych.

(3) http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/events/forum/forum_sep2008/index_en.htm.

(4) http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/policy/consultations/ageverif_sns/index_en.htm.

(5) http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/pub_consult_age_rating_sns/summaryreport.pdf.

(6) Badanie Flash Eurobarometr 2008: „Towards a Safer Use of the Internet for children in the EU – a parents’ perspective”, http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_248_en.pdf.

(7) Rezolucja w sprawie ochrony prywatności w społecznościach internetowych:

http://www.privacyconference2008.org/adopted_resolutions/STRASBOURG2008/resolution_social_networks_en.pdf.

(8) „Safer Social Networking principles for the EU”, dostępne na stronie http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/eu_action/selfreg/index_en.htm#self_decl.

4. Wysłuchanie zorganizowane przez EKES

4.1. Ze względu na sam charakter omawianego zjawiska społecznego i jego szybki rozwój wskazane było przeprowadzenie, w ramach przygotowywania niniejszej opinii, wysłuchania, które odbyło się w siedzibie EKES-u i w którym udział wzięli niektórzy z najbardziej reprezentatywnych podmiotów z zakresu obsługi i korzystania ze społeczności internetowych, organizacje pozarządowe i konsumenckie, a także przedstawiciele Rady, Komisji, ENISA, europejski inspektor ochrony danych oraz zainteresowane władze krajowe.

4.2. Pisemne odpowiedzi na uprzednio wysłany kwestionariusz, różne poglądy oraz żywa wymiana pomysłów i propozycji (podsumowanie jest dostępne na stronie EKES-u: http://www.eesc.europa.eu/sections/ten/index_en.asp?id=7000tenen) przyczyniły się w decydującym stopniu i w bardzo pozytywny sposób do sporządzenia niniejszej opinii i były wyraźnym dowodem na znaczenie tego rodzaju wydarzeń polegających na bezpośredniej konsultacji zainteresowanych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego podczas formułowania sugestii i zaleceń dla decydentów politycznych oraz samych operatorów i użytkowników, w przypadku społeczności internetowych.

4.3. Należy podkreślić zbieżność poglądów przedstawicieli Komisji oraz europejskiego inspektora ochrony danych co do ogółu sugestii zamieszczonych w niniejszej opinii, a ponadto znaczące postępy Komisji na rzecz lepszego określenia niektórych celów oraz konkretyzacji innych, dotyczących bieżących i planowanych inicjatyw, co wróży bardzo owocną współpracę instytucjonalną w przyszłości.

5. Konieczne środki i oczekiwane wyniki

5.1. EKES uznaje i przyjmuje z zadowoleniem przeprowadzone już prace Komisji w dziedzinie ochrony dzieci podczas korzystania z Internetu, odwołując się do treści swojej opinii w sprawie rozważanego wówczas wniosku w sprawie wieloletniego programu wspólnotowego na rzecz ochrony dzieci korzystających z internetu i innych technologii komunikacyjnych⁽⁹⁾.

5.2. Komitet uznaje, że wspomniana wcześniej inicjatywa samoregulacji pojawiła się w odpowiednim momencie i potwierdza jej użyteczność, a w szczególności zestawu środków przewidzianych w celu minimalizacji głównych rodzajów ryzyka.

5.3. Jeżeli chodzi o wdrażanie programu Bezpieczniejszy Internet (2009-2013), EKES podkreśla znaczenie intensyfikacji dialogu z podmiotami uczestniczącymi w społecznościach internetowych, w szczególności z młodymi ludźmi, poprzez propagowanie zaangażowania ich w dyskusję, opracowywanie i tworzenie rozwiązań na rzecz bezpieczniejszego korzystania z internetu.

5.4. EKES uważa, że młodzi ludzie powinni zostać bezpośrednio włączeni w określanie modeli operacyjnych oraz moderowanie i rozwiązywanie kwestii związanych ze społecznościami internetowymi, jako że prawdopodobnie to właśnie oni najlepiej i najszybciej będą w stanie zrozumieć problemy w tej dziedzinie.

5.5. EKES proponuje ponadto zbadanie możliwości utworzenia międzynarodowego lub europejskiego programu nauczania w zakresie kształcenia doradców i terapeutów specjalizujących się w pomocy ofiarom online, szczególnie w sytuacjach cybernękania lub uwodzenia przez internet. EKES sugeruje, by w ramach programu Bezpieczniejszy Internet przewidziano inicjatywy w zakresie doradztwa w ogóle, a szczególnie doradztwa przez internet, oraz ustanowienie programów prewencyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży.

5.6. Także w ramach wdrażania programu Bezpieczniejszy Internet (2009-2013), EKES podkreśla znaczenie podjęcia inicjatyw na rzecz zwiększania umiejętności informatycznych, zwłaszcza bezpieczniejszego korzystania ze społeczności internetowych, ukierunkowanych nie tylko na dzieci i młodzież, lecz na ogół ludności, szczególnie rodziców jako osób odpowiedzialnych za edukację, oraz osoby starsze.

5.7. Ponadto EKES uważa, że operatorzy portali społecznościowych powinni dalej rozwijać praktyki samoregulacji, szczególnie w dziedzinie ochrony osób niepełnoletnich, pod warunkiem jednak, że zapewnione będzie niezależne monitorowanie ich skutecznego przestrzegania oraz możliwość ustanowienia minimalnych standardów ochrony za pomocą przepisów prawnych.

5.8. EKES popiera rozwój systemów samoregulacji w kierunku współregulacji, na szczeblu wspólnotowym lub krajowym, z udziałem organów regulacyjnych tak, aby zapewnić skuteczne przestrzeganie podpisanych umów, zapobieganie nadużyciom, sankcjonowanie naruszeń oraz karanie przestępców przez inne, równe sobie podmioty.

5.9. EKES z zadowoleniem odnotowuje i przyjmuje ogół zaleceń zawartych w rezolucji w sprawie ochrony prywatności w społecznościach internetowych przyjętej 17 października 2008 r. na 30. konferencji międzynarodowej organów ochrony danych i prywatności⁽¹⁰⁾, a także w opinii grupy roboczej art. 29 w sprawie społeczności internetowych⁽¹¹⁾, i wzywa Komisję do ich uwzględnienia oraz doprowadzenia do przyjęcia ich przez operatorów.

5.10. Ponadto EKES uważa, że konieczne są dodatkowe wysiłki na rzecz poprawy informowania i pogłębienia edukacji od pierwszych lat nauki szkolnej, mając na uwadze lepsze zapobieganie ryzyku i lepsze wykorzystywanie tych miejsc socjalizacji. W tym celu należy przeprowadzić kampanie zwiększania świadomości na szczeblu wspólnotowym oraz w różnych państwach członkowskich. W związku z tym i w uzupełnieniu inicjatyw, które mają zostać przeprowadzone w ramach programu Bezpieczniejszy Internet, bardzo użyteczny byłby „eYouGuide” specjalnie przeznaczony dla użytkowników społeczności internetowych. Byłby to rodzaj portalu praw użytkowników usług społeczności internetowych, z możliwością zgłoszenia nadużyć i rozwiązywania konfliktów na poziomie ogólnoeuropejskim, czyli jedyne miejsce umożliwiające „zarządzanie” prawami użytkowników, ocenę koordynacji wspólnotowej, omawianie sposobów działania i strategii oraz ocenę współpracy między władzami krajowymi.

⁽¹⁰⁾ Tekst zaleceń dostępny na stronie: http://www.privacyconference2008.org/adopted_resolutions/STRASBOURG2008/resolution_social_networks_en.pdf.

⁽¹¹⁾ Opinia z 2009 r. w sprawie społeczności internetowych, przyjęta 12 czerwca 2009 r.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 224, z 30.8.2008, s. 61.

5.11. EKES sądzi także, że krajowe i wspólnotowe programy w zakresie badań i rozwoju, a także sami operatorzy powinni bardziej inwestować w rozwój i ulepszanie technicznych instrumentów filtrowania i blokowania dostępu, które pozwolą rodzinom na rozważne, lecz spójne stosowanie zasad ostrożności.

5.12. Z uwagi na zmieniający się i dynamiczny charakter zjawiska EKES z zadowoleniem przyjąłby zieloną księgę Komisji uwzględniającą wyniki konsultacji publicznych przeprowadzonych w lipcu 2008 r., w której określono by główne warianty przyszłych działań, przeanalizowano odpowiednie oddziaływanie na podstawie szerokich konsultacji z różnymi przedsiębiorstwami, specjalistami, badaczami oraz zainteresowanymi organizacjami i stowarzyszeniami społeczeństwa obywatelskiego.

5.13. W tym kontekście należy rozważyć możliwość ustanowienia spójnych ram prawnych w całej UE na podstawie ściślej współpracy i koordynacji polityk krajowych. Na specjalną uwagę zasługują warunki umowne przystępowania do takich społeczności, gdzie nieuczciwe klauzule są regułą, zwłaszcza jeżeli chodzi o właściwe prawo oraz organy.

5.14. Jako że chodzi zasadniczo o zjawisko międzynarodowe, a największe internetowe portale społecznościowe podlegają jurysdykcji będącej poza obszarem UE, zdaniem EKES-u konieczne jest skuteczne propagowanie następujących środków:

5.14.1. Określenie na poziomie międzynarodowym zasad i reguł postępowania usług społeczności internetowych, w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży.

5.14.2. Instytucjonalizacja mechanizmów nadzoru nad przestrzeganiem takich reguł, co, zważywszy na charakter tych usług, powinno z konieczności mieć charakter transgraniczny.

5.14.3. Wzmocnienie i usprawnienie współpracy Unii Europejskiej z krajami trzecimi, europejskimi i pozaeuropejskimi, na poziomie politycznym i operacyjnym, w celu określenia ryzyka i problemów związanych z korzystaniem z internetowych portali społecznościowych, poszukiwania najlepszych rozwiązań, by sprostać tym sytuacjom, i o ile pozwolą na to międzynarodowe ramy prawne, skutecznej eliminacji sytuacji prowadzących do naruszenia praw obywateli i konsumentów.

5.15. EKES podkreśla również potrzebę efektywnej współpracy i koordynacji międzynarodowej między różnymi zainteresowanymi stronami tak, aby zmaksymalizować efekty koniecznych środków na rzecz bezpieczniejszego korzystania z internetu⁽¹²⁾. Konieczne są przy tym bardziej proaktywne podejście międzynarodowe gwarantujące rozpowszechnianie i wymianę informacji, koordynacja opracowywania i stosowania przepisów prawnych oraz pozyskiwanie niezbędnego finansowania do wdrażania koniecznych środków, w UE i poza nią.

5.16. EKES potwierdza ponadto konieczność, by państwa członkowskie ratyfikowały konwencje Rady Europy w sprawie cyberprzestępczości oraz ochrony dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym⁽¹³⁾, co będzie stanowiło ważny krok umożliwiający UE działanie na scenie międzynarodowej jako spójny blok.

5.17. Wreszcie EKES zastanawia się, czy obok opisanych inicjatyw nie należałoby rozważyć możliwości rozszerzenia zakresu i połączenia uprawnień dziś rozproszonych między różnymi organami tak, aby wyznaczyć rzecznika praw obywatelskich na szczeblu wspólnotowym zajmującego się kwestiami związanymi ze sferą audiowizualną – prywatnością, ochroną danych, godnością ludzką, prawem do odpowiedzi, wolnością słowa – w tym także społecznościami internetowymi, na wzór, zgodnie z prawem porównawczym, kanadyjskiego modelu „komisarza ds. prywatności”, którego działania, w ramach swych rozszerzonych uprawnień, w stosunku do Facebooka ze względu na rzekome bezprawne przechowywanie danych osobowych zostały ostatnio nagłośnione w mediach⁽¹⁴⁾.

Bruksela, 4 listopada 2009 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI

⁽¹²⁾ Stanowisko Janosa Tótha, przewodniczącego sekcji TEN w EKES-ie w ramach inicjatywy EKES-u „Publiczna prezentacja na temat ochrony dzieci korzystających z Internetu” w dniu 5 maja br. (informacje dostępne na stronie: http://www.eesc.europa.eu/sections/ten/index_en.asp? id =4300003tenen).

⁽¹³⁾ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp? NT =201 & CL = ENG>.

⁽¹⁴⁾ Zob. http://www.priv.gc.ca/aboutUs/mm_e.cfm#contenttop, na temat Biura Komisarza ds. Prywatności w Kanadzie (OPC) oraz jego niedawnych działań podjętych wobec Facebooka zob. http://www.priv.gc.ca/media/nr/-c/2009/nr-c_090716_e.cfm.